

EN KORT KRÖNIKA OM LITTERÄR KVALITET

I Kulturrådets serie krönikor från ordföranden i våra arbets- och referensgrupper har turen nu kommit till referensgruppen för stöd till svensk litteratur i översättning. Läs Niclas Hvals krönika om litterär kvalitet.

27 NOVEMBER 2017 P1 står alltid på i bakgrunden hemma, och även om man inte kan gilla allt så måste den kanalen vara juvelen i public service-bolagets krona. Man lär sig alltid något nytt och får nyheter och fördjupning kring stort och smått. Liksom i förbifarten.

Och någon gång ibland kan man få höra folk leverera kristallklara utsagor om sådant man själv bara tänkt dunkelt kring. Som den 21 november när jag plockade in i diskmaskinen och Gabriella Håkansson i ett program om refusering pratade om litterär kvalitet: ”Ju äldre man blir och ju mer man har läst, desto svårare är det att ringa in och sätta fingret på vad som är kvalitet, men det är också desto lättare att hitta det.”

Just det. Precis så är det.

Jag tänker mig att det hänger ihop med att man i unga år, när man har upptäckt att man faktiskt har ett litterärt intresse, väldigt gärna vill slå fast vad som är Stor litteratur. Eftersom erfarenhetsbanken som ligger till grund för bedömningsmallen är liten, och eftersom man lättast lär sig vad som borde anses vara fin litteratur genom att gå till kanon och lyssna till namnkunniga smakdomare, blir de kriterier man ställer upp för sig själv ganska snäva. Då är det lätt att ringa in och sätta fingret på vad som är kvalitet. Passar det i min trånga mall? Nej. Okej, då håller det inte.

Men så läser man mer. Och försöker skriva lite själv. Och översätter 33 böcker. Och sitter mer än 600 timmar i intensiva textsamtal och märker att det finns så oändligt många sätt att föda fram intressant litteratur på, och att de allra intressantaste sätten kanske är sådana man dittills inte ens känt till. Och så hamnar man i en referensgrupp på Kulturrådet med fyra andra ännu större vandrare erfarenhetsbanker och ska dela ut pengar. Och då har man paradoxalt nog ingen aning om hur de exakta kriterierna för litterär kvalitet ska se ut. Men man hittar ändå det som håller hög kvalitet med en gång. Eller i alla fall ganska snart. Eventuellt i samråd med de andra i gruppen. Jag ska ge ett exempel.

När vi skulle läsa Max Anderssons *Utgrävningen* fattade jag först ingenting hemma i min ensamhet. Ur mina anteckningar: ”Tjock serieroman som baserar sig på 18 års drömmar som börjar med absurd historieskrivning och bajshumor. Sedan styckade småbarn ... en avhuggen snopp.” Hm.

Jag kände att jag behövde ta hjälp av recensioner för att bredda min begränsade erfarenhet av vuxenserier och serieromaner för att på ett mer rättvist sätt kunna läsa boken, och även om det var ont om recensioner hittade jag följande i Sydsvenskan: ”Här finns inga filter: det blir mycket sex, kroppsvätskor, likdelar, våld och död. I längden blir det också något utmattande.

Utgrävningen är drygt 350 sidor lång och har ingen tydlig dramaturgi. Mest är det enstaka bilder och episoder som fastnar i minnet.” Okej, det hjälpte inte. Men det var ändå något med den där boken, så jag fortsatte läsa och efter ett tag insåg jag att jag aldrig hade sett eller läst något liknande.

Och väl vid mötet log serieexperten i gänget överseende och sa: Du har visst inte läst så mycket samtida serier, va? Nej, så var det ju. Men nu i efterhand tänker jag att jag tack och lov inte kunde undgå att se att verket höll hög konstnärlig kvalitet just för att man med ökad erfarenhet vet hur lite man vet, samtidigt som man faktiskt vet en hel del förutom det.

Sedan är det förstås så att olika personer hittar olika saker. Därför är det så bra att minst två personer ska ha läst samma text för att vi ska kunna gå till det binära beslutet avslag eller bifall. En person kan sitta och avfärda en bok som habil brukslitteratur eller snömos och så säger en annan: Vänta lite här nu, jag såg något nytt i det här avseendet, eller: Jag blev berörd av den här anledningen. Och så tänker vi i grupp kring det. Inte sällan uppstår de intressantaste diskussionerna just kring verk där vi tycker olika, och det kan även vara väldigt givande att prata om de där böckerna som inte är några juveler i någons krona precis, men som ändå glittrar försvunnet.

Niclas Hval

Översättare, lärare på Litterär gestaltning och avgående ordförande i Kulturrådets referensgrupp för svensk litteratur i översättning. I januari aktuell med översättningen En kort krönika om sju mord, av Marlon James.

LÄS MER

[Krönikor 2017](#)

[Dela på Facebook](#)

[Dela på Twitter](#)

[+1 på Google](#)

[mail](#)

KULTURRÅDET

Kulturrådet är en myndighet som – genom att främja utvecklingen, informera och ge bidrag till kultur – är med och förverkligar nationell kulturpolitik.

Statens kulturråd

Box 27215, 102 53 Stockholm
Telefon: 08 519 264 00

All information på denna webbplats
© 2017 Statens kulturråd

[Kontakt](#)
[Om webbplatsen](#)